



„Post tenebras lux” - XIV edycja Festiwalu Boska Komedja

2021-12-09

XIV edycja Międzynarodowego Festiwalu Boska Komedja odbywa się w dniach 3-12 grudnia. Na żywo zobaczymy ponad trzydzieści spektakli, w tym trzy przedstawienia premierowe. Festiwal będzie miał również swoją odsłonę online, której największym wydarzeniem będzie „Austerlitz” w reż. Krystiana Lupy.

– Tegoroczne motto festiwalu brzmi: „Post tenebras lux” (po ciemności światło). Chodzi o światło, które rozбивa dominujący mrok, które uparcie wskazuje kierunek i nie pozwala się poddawać. To czego doświadczamy w ostatnich miesiącach, to niemożliwa do objęcia degradacja świata, jaki znaliśmy i w jakim byliśmy zamknięci. Zdarzenia na wschodniej granicy, upadający język polityki, prowokacyjne ustawy wyprowadzające ludzi na ulice, coraz mniej symboliczna przemoc, w końcu bezradność wobec pandemii, groźby kolejnego lockdownu sprawiają, że chociaż trudno się robi festiwal teatralny, to wiara w jego fundamentalną rolę w odzyskiwaniu tego, co głęboko ludzkie jest jeszcze większa. Im ciemniej w rzeczywistości, tym jaśniej na scenie teatralnej. Ten paradoks jest zasadą, która wyróżnia sztukę spośród innych ludzkich aktywności – mówi Bartosz Szydłowski, dyrektor artystyczny festiwalu.

Szydłowski zaznacza, że XIV edycja festiwalu będzie świętem i spotkaniem nie tylko w sprawie teatru, ale w imię głęboko humanistycznych wartości, które są warunkiem jego istnienia.

Dodatkowe informacje można znaleźć na stronie internetowej [festiwalu](#).

Żywie Białoruś!

Festiwal rozpocznie się symbolicznym i ważnym gestem. Dzięki inicjatywie i finansowaniu Instytutu Adama Mickiewicza oraz Instytutu Teatralnego im. Z. Raszewskiego widzowie będą mieli okazję zobaczyć program teatralny poświęcony Białorusinom. W festiwalowym repertuarze znalazła się najnowsza premiera Teatru im. H. Modrzejewskiej z Legnicy w reż. Łukasza Kosa na podstawie tekstu Andrieja Kurieńczyka **„Głosy Nowej Białorusi”**. To prawdziwa historia ofiar represji w kraju uciskanym przez Łukaszenkę. Organizatorzy Boskiej zaprezentują również efekty pracy rezydencji białoruskich artystów związanych z niezależną grupą teatralną Kupałowcy: **„Zapiski oficera armii czerwonej”** wg powieści Piaseckiego oraz **„Najpiękniejszy wschód”**, a także performatywne czytania **„Policji”** S. Mrożka z Teatru Polskiego w Warszawie oraz **„Darkroom”** Nikity Illijczyka z Teatru Polskiego w Bydgoszczy.

Konkurs

Po rocznej, pandemicznej przerwie Festiwal wraca do konkursu „Inferno” z udziałem dziewięciu spektakli zrealizowanych w mijający sezonie. Konkursowy charakter będzie miał również przegląd spektakli młodych twórców „Paradiso” (dziesięć spektakli). Oba konkursy oceniać będą jurorzy z Francji, Rosji, Hiszpanii, Niemiec, Grecji, Rumunii, Bośni i Hercegowiny oraz Litwy. Nagrody festiwalu ufundowane zostały przez Prezydenta Miasta Krakowa Jacka Majchrowskiego. Uroczysta gala odbędzie się **11 grudnia** w Teatrze Łaźnia Nowa, a towarzyszyć jej będzie koncert Marysi Peszek.

– Cieszę się na ten wieczór przede wszystkim dlatego, że przecięły się nasze z Bartkiem



Szydłowski intuicje, co do tego jak chcemy komunikować się teraz ze światem. Jak egzystować w czasach mroku i deficytu sensu. Niesiemy Wam światło. Światło w mroku. Chodźcie na koncert! Zagramy dla Was 11 grudnia, w najciemniejszym miesiącu jednego z najciemniejszych lat tej dekady. Bo im ciemniej, tym jaśniej – zaprasza artystka.

Inferno

Festiwal rozpocznie spektakl **„Czerwone nosy”** w reż. Jana Klaty z Teatru Nowego w Poznaniu. Średniowieczna groteska z czasów zarazy o kościelnych manipulacjach rzeczywistością, pragnieniu władzy i bogactwa, wpisuje się mocno w głośne dyskusje o społecznej degradacji roli kościoła w Polsce. **„Onko”** w reż. Weroniki Szczawińskiej z TR Warszawa to anarchistyczny stand up, bardzo osobista historia reżyserki dotkniętej diagnozą „raka piersi” i doświadczającej absurdów systemu polskiej służby zdrowia.

„Wujaszek Wania” w reż. Małgorzaty Bogajewskiej z Teatru Ludowego i **„Komedia. Wujaszek Wania”** w reż. Jędrzeja Piaskowskiego z teatru Zagłębia w Sosnowcu to dwa różne podejścia do Czechowa, ale pozostające w tej samej orbicie tęsknot za lepszym światem i niemocą realizacji marzeń.

„Tysiąc i jedna noc. Szeherezada 1979” w reż. Wojtka Farugi z Teatru im. J. Słowackiego przywołuje wizytę Oriany Fallaci w fundamentalistycznym Iranie i pyta, czy nie jest naiwną wiara, że oświeceniowa myśl i europejskie wartości są w stanie nawiązać dialog z reżimami bliskiego wschodu.

W spektaklu **„Tiki i inne zabawy”** w reż. Dominiki Knapik z Wrocławskiego Teatru Pantomimy za punkt wyjścia budowania świata wybrana zostaje sytuacja terapeutyczna, a poddane tej terapii są postaci z dramatów Czechowa. Reżyserka z dużą swobodą i dezynwolturą porusza się po świecie tematów Czechowskich budując post pandemiczną mapę utraconych kierunków, punktów oparcia.

„Wstyd” w reż. Małgorzaty Wdowik z teatru Nowego dotyka problemu mechanizmów wykluczania i próby wyzwolenia się z nich. Reżyserka bazuje na swojej osobistej historii, posługując się metodą dokumentalną przygląda się trzem pokoleniom kobiet z jednej rodziny.

O spektaklu **„Halka”** w reż. Anny Smolar z Narodowego Starego teatru można powiedzieć, że jest interpretacyjnym światłem rzuconym na archaiczny tekst kulturowy. Proces twórczy i interpretacyjny staje się procesem wyzwiania z schematów i więzów XIX wiecznej historii, stając się manifestem współczesnej młodej kobiety.

W **„Sonacie jesiennej”** w reż. Grzegorza Wiśniewskiego z Teatru Narodowego w Warszawie społeczne napięcie jakiego doświadczamy przefiltrowane jest przez głęboki, introspekcyjny dramat rodzinny, gdzie niedojrzała relacja matki z córką, brak zrozumienia i wzajemne oczekiwania tworzą pejzaż poranionych i przegranych ludzi.

Paradiso

Czas pandemii najbardziej dotknął młode pokolenie twórców. Zostali zatrzymani tuż przed



podjęciem pierwszych zawodowych wyzwań. Hibernacja marzeń to dla młodego artysty najgorszy sytuacja. Stąd forma konkursowa, która pozwoli wyróżnić młode osobowości artystyczne oraz nadać przeglądowi ważniejszą rangę i być może tym samym bardziej sprawczo pomóc młodym artystom. W konkursie biorą udział nie tylko spektakle reżyserskie, ale również cztery dyplomy Akademii Teatralnych: z Krakowa, Warszawy i Białegostoku, na których nagradzane będą osobowości artystyczne młodych aktorek i aktorów.

Podczas festiwalu będzie można zobaczyć młody polski teatr w bardzo różnorodnych odsłonach, niekonformistyczny, osobisty, odważny, poszukujący nowych form, sięgający po ważne społecznie tematy. Reżyserzy jak Grzegorz Jaremkó, Wiktor Bagiński, Beniamin Bukowski, Ramona Nagabczyńska, Jagoda Szelc, czy Tomasz Fryzeł prezentują spektakle, w których to, co osobiste i bardzo intymne zderza się z poczuciem odpowiedzialności i chęcią zabrania głosu w imieniu innych. Włączenie do konkursu prac dyplomowych studentów z jednej strony jest zawodowym gestem solidarności z najmłodszymi, z drugiej podyktowane jest ciekawością energii, która już za chwilę będzie miała wpływ na kierunek rozwoju polskiego teatru.

Purgatorio

Dwa najbardziej dyskutowane spektakle mijającego sezonu. **„Odyseja. Historie dla Hollywood”** Krzysztofa Warlikowskiego oraz **„3Siostry”** Luka Percevala zaprezentowane zostaną poza konkursem, w nurcie mistrzowskim. „Odyseja...” ze względów organizacyjnych zostanie pokazana w połowie stycznia (14, 15 i 16 w Łażni Nowej) jako swoiste *post scriptum* grudniowego festiwalu.

Tradycją festiwalu Boska Komedia jest współpraca produkcyjna z innymi teatrami. Jej efektem będą: produkcja muzycznego performansu **„Purification”** w reż. Katarzyny Kalwat z muzyką Agaty Zubel, koprodukcja z Teatrem Zagłębie z Sosnowca – spektakl **„Kreszany”** w reż. Oleny Apczel, koprodukcja Festiwalu Mała Boska Komedia ze STUDIO teatrgaleria z Warszawy i Teatrem Polskim z Bydgoszczy – **„Przemiany”** w reż. Michała Borczucha oraz produkcja Narodowego Starego Teatru **„Obywatelka Kane”** Joli Janiczak w reż. Wiktora Rubina.

W programie również dwukrotny pokaz **„Śniegu”** Orhana Pamuka w reż. Bartosza Szydłowskiego, będący efektem współpracy festiwalu Boska Komedia z Teatrem Szekspirowskim z Gdańska, STUDIO teatrgaleria z Warszawy oraz Teatrem im. Wyspiańskiego z Katowic. W sekcji Purgatorio zobaczymy również **„Rodzeństwo”** w reż. Krystiana Lupy, który to spektakl obchodzi 25 lat od czasu premiery.

Ważną częścią festiwalu będą panelowe dyskusje oraz spotkania z twórcami po spektaklach. Panele dotyczyć będą: nowego teatru w Rosji, festiwali w post-pandemicznym krajobrazie oraz zjawiska *me too*, które zdominowało środowisko w ostatnim sezonie. Gośćmi będą specjaliści z całego świata, a spotkania będą tłumaczone symultanicznie i prowadzone przez ekspertów: Agnieszkę Lubomirę Piotrowską, Kathrin Deventer i Roberta Piaskowskiego oraz Katarzynę Janowską.

W programie również czytanie performatywne znakomitej książki Mateusza Pakuły **„Jak nie zabiłem swojego ojca i jak bardzo tego żałuję”** z udziałem aktorów z kieleckiego teatru im. St. Żeromskiego, rozmowa z autorem, prowadzona przez Justynę Sobolewską oraz prezentacja



założeń koprodukcji teatralnej.

Nurt online tegorocznej edycji Boskiej Komedii znakomicie wpisuje się w przestrzeń hasła głównego Festiwalu „Post tenebras lux”. Zaproszone spektakle eksplorują bowiem na różnych poziomach wyobcowanie człowieka i jego próby znalezienia wyjścia z matni, jaką zgotowała nam rzeczywistość. W ramach tej odsłony będzie można zobaczyć sześć znakomitych spektakli uznanych polskich reżyserów i reżyserów, które zostaną jednorazowo udostępnione widzom na platformie [PLAY KRAKÓW](#). Pokazy będą limitowane czasowo i bezpłatne.

Niewątpliwym hitem tego nurtu było znakomite przedstawienie Krystiana Lupy z Teatru Młodzieżowego w Wilnie – **„Austerlitz”** według powieści W.G. Sebald. Krakowski Mistrz, poprzez historię tytułowego bohatera, zagłębił się tym razem w niebezpieczne poszukiwania własnej tożsamości. Niebezpieczne, gdyż podróż taka zakończyć się może w mrokach szaleństwa, a nawet śmierci. Spektakl był absolutnym arcydziełem, a role Sergejusa Ivanovasa oraz Valentinasa Masalskisa zadowoliła nawet najbardziej wybrednych miłośników teatru. Pokaz odbył się 2 grudnia o godz. 18.00.

Idąc litewskim tropem, warto obejrzyć też wspaniały spektakl, który z powodzeniem może patronować tegorocznej edycji online, a więc **„Między nogami Leny, czyli Zaśnięcie Najświętszej Marii Panny według Michelangela Caravaggia”** w reżyserii Agaty Dudy-Gracz z Teatru Dramatycznego w Kłajpedzie. Jego największą siłą jest to, że przyglądając się życiu wielkiego malarza w czasach baroku, opowiada o człowieku, który przez całe życie próbował za pomocą swojego malarstwa wydobyć się z wewnętrznych ciemności swojej duszy. Oprócz zakorzenionych w malarstwie bohatera przepięknych, wizyjnych scen, warto zwrócić uwagę na znakomite aktorstwo całego zespołu kłajpedzkiego teatru oraz... niezwykle pięknego światła, stworzonego na potrzeby spektaklu przez Katarzynę Łuszczuk. Zasługuje ono na wyróżnienie, gdyż oprócz Caravaggia jest ono drugim głównym bohaterem spektaklu Agaty Dudy-Gracz. Pokaz w niedzielę, 12 grudnia o godz. 19.00

Z polskich propozycji na pewno warto zobaczyć monumentalny spektakl **„Fanny i Aleksander”** wg Bergmana w reż. Łukasza Kosa z Teatru Modrzejewskiej w Legnicy. Słynna filmowa opowieść staje się dla reżysera i jego zespołu pretekstem do opowiedzenia o teatrze jako najwspanialszym i najbardziej dziś skutecznym antidotum na choroby otaczającego nas świata. Legnicki zespół nie tylko nam o tej leczniczej właściwości teatru opowiada, ale - świadcząc własnym przykładem - na taką kurację nas zaprasza, serwując nam ożywcze doświadczenie pięknej i możliwej (mimo podziałów) wspólnoty. Monumentalne dzieło z pięknym i intymnym przekazem. Pokaz odbył się niedzielę, 5 grudnia.

Inny charakter ma z kolei przedstawienie zrealizowane w koprodukcji Teatru Łaźnia Nowa z Nowym Teatrem w Warszawie **„Powrót do Reims”** wg Didiera Eribona w reżyserii Katarzyny Kalwat, z wybitną rolą Jacka Poniedziałka. Dalece upraszając, to rzecz o powrocie, który nie jest możliwy, dodatkowy zaś kontekst dopisała sama rzeczywistość, przenosząc trudne pytania Eribona na grunt prawdziwego życia twórców. Pokaz w piątek, 10 grudnia o 19.00.

Dwie ostatnie propozycje nurtu online to spektakle formalnie mniejsze, ale za to emanujące wielką siłą wyrazu i sprowadzające mit walki światła z ciemnością na grunt naszego „tu i teraz”. Pierwszy z nich, **„On wrócił”** wg Timura Vermesa w reż. Roberta Talarczyka z Teatru Śląskiego



w Katowicach, traktuje o powrocie faszyzmu i jego popularności w dzisiejszym świecie, eksplorując fantastyczną i groteskową ideę powrotu Hitlera na Ziemię (znakomita rola Artura Świąsa). Drugie przedstawienie – **„Kruk z Tower”** Białorusina Andrieja Iwanowa w reż. Aldony Figury z Teatru Dramatycznego, szuka z kolei światła w mrokach internetu, poruszając niezwykle ważny problem kryzysu tożsamości młodych ludzi, całkowicie od sieci zależnych. Tu z kolei znakomitą kreacją aktorską stworzyła Katarzyna Herman w roli matki, która wchodzi do netu, żeby odnaleźć drogę do swojego syna. Pokaz „Kruka z Tower” odbył się 7 grudnia, a spektaklu „On wrócił” 8 grudnia.

Oprócz przedstawień internetowym odbiorcom zostaną udostępnione również rozmowy z twórcami, prowadzone przez kuratora nurtu online, Tomasza Domagałę. Wśród jego gości m.in. Krystian Lupa, Agata Duda-Gracz, Katarzyna Hermann, Artur Świąs, Martyna Ochab.